

Zápis výjezdní schůze rozšířeného výboru České geologické společnosti

Místo konání: zasedací místnost Ústavu geologických věd PřF MU, Kotlářská 267, Brno

Termín konání: 2.10.2017 v 11.30 hod.

Přítomni (bez titulů): D. Buriánek, V. Goliáš, M. Knížek, J. Sejkora, T. Sidorinová,
P. Škácha

Omluveni: J. Babůrek, P. Bokr, J. Jiránek, Z. Tábořský, K. Verner

Hosté: M. Ivanov, V. Janoušek, J. Jirásek, M. Pásková

1. Předseda V. Goliáš zahájil schůzi a výbor schválil program.
2. Journal of Geosciences
V. Janoušek informoval o personálních změnách v Redakční radě Journalu. Interní Redakční rada má 14 členů a předsedu. Ze stávajících členů pokračují v práci:
J. Konopásek (University of Tromsø), F. Laufek (ČGS), M. Novák (MU Brno),
K. Schulmann (ČGS / University of Strasbourg), J. Sejkora (NM Praha), R. Skála (GÚ AV ČR / PřF UK Praha) a J. Žák (PřF UK Praha). V práci dále nepokračují: V. Babuška (GfÚ AV ČR), D. Dolejš (University of Freiburg), E. Jelínek (PřF UK Praha),
V. Kachlík (PřF UK Praha), J. Kotková (ČGS / MU Brno), M. Štemprok (PřF UK Praha) a S. Vrána (ČGS).
V. Janoušek představil nové členy Redakční rady: Alexandru Guy (ČGS), Pavlínu Hasalovou (ČGS), Johna Horu (ČGS), Petra Jeřábka (PřF UK), Vladislava Rappricha (ČGS), Martina Svojtku (GÚ AV ČR) a Jiřího Zachariáše (PřF UK Praha). Nynější složení odráží profilaci časopisu. Výbor ČGSpol se složením interní Redakční rady souhlasí.
Journal of Geosciences je třetím impaktivním časopisem (po časopisech Preslia a Fottea), a prvním v geovědách, vydávaným s podporou RVS. Desetiletý průměr IF časopisu je 1. Nejvíce článků přináší speciální čísla. Je připravováno speciální „turmalínové“ číslo, další možnosti jsou články z konferencí Basalt 2017, CEMC 2018 a speciální číslo k narozeninám prof. K. Schulmanna.
3. Geoparky a geologie
Na schůzi rozšířeného výboru pozval V. Goliáš Mgr. Martinu Páskovou, Ph.D., předsedkyni Rady NG. Ta si připravila podrobnou prezentaci s názvem „Net working geoparků aneb v sítích bohyně jménem Gaia“, ve které vysvětlila důvod vzniku Geoparků, jejich kompetence, působnost a začlenění v síti geoparků UNESCO.
Definice geoparku: Z geovědního hlediska je to významné území, turisticky přitažlivé, osvětově využitelné a spravované zodpovědnou a tvořivou komunitou. Geoparky vznikají iniciativou „zdola“, mají svojí právní subjektivitu, svůj management a musí se uživit, ale nesmí být spojovány s jakoukoliv obchodní činností. Vznikly pro podporu snahy místních obyvatel o zachování krajiny a zabránění exploatace přírodního bohatství na místní úrovni. Charta geoparku = nulová tolerance k ničení přírody a obchodování s přírodninami. MŽP aktivity geoparků podporuje. Geoparky jsou každé 4 roky podrobeny přísnému hodnocení. V ČR je 8 geoparků, z nichž jen jeden splňuje přísná pravidla UNESCO, ostatní jsou národní geoparky (NG):

Globální geopark UNESCO Český ráj

NG Egeria

NG GeoLoc

NG Železné hory

NG Kraj Blanických rytířů

NG Podbeskydí

NG Ralsko

NG Vysočina

V. Goliáš podotýká, že „Charta geoparku“ je až nebezpečně konzervativní. Rozhodně by neměla znesnadňovat či znemožňovat vyhledávání, průzkum ani těžbu nerostných surovin, která je v ČR na mnoha geoparky dotčených územích tradiční. V. Goliáš naopak navrhuje, aby kromě již přizvaných zástupců MŽP a MMR byl k jednáním Národní rady geoparků přizván i zástupce MPO a do práce konkrétních geoparků zapojeny i místní těžební organizace. Kromě „odděmonizování zlé těžby“ v očích laické veřejnosti by tato spolupráce mohla přinést geoparkům i vítané finanční prostředky od finančně samonosných subjektů, nikoli pouze stávající nejisté toky z dotací.

J. Sejkora rozporuje rovněž „Chartu geoparků“. Zdá se mu velmi nevhodné úplně zakázat obchodování s místními minerály i potlačovat sběratelské aktivity. Takové postupy velice dusí oblibu oboru u veřejnosti. Naopak by bylo vhodné některé lokality pro sběratele oživit obnovením odkrytů technickými pracemi a mineralogické či paleontologické kolektorství podpořit. Vhodné lokality by měly být vytipovány zainteresovanými geology. Tato stanoviska se setkala s podporou velké části členů výboru ČGSpol.

M. Pásková uvádí, že takové názory zaznívají ústy některých členů i na radě UNESCO ve světovém měřítku. Zatím jsou však spíše v defenzivě.

Úloha geologů v geoparcích je role mentorů.

Geoparky potřebují (=MŽP podporuje):

- vědecký výzkum lokalit na území geoparků
- popularizaci geologie
- mentory (mentor je zároveň hodnotitel)

ČGSpol může nabídnout:

- kontakt na potenciální mentory, hodnotitele
- iniciativní vyhledávání kandidátů na mentory
- zveřejňování výzev, publicitu na webu
- osvětu na poli těžby nerostných surovin
- osvětu na poli sběru přírodnin – fosilií, minerálů

M. Pásková informovala, že do konce letošního roku se restrukturalizuje Rada geoparků na MŽP a poté, počátkem roku 2018, se ozve s výzvou hledání mentorů. M. Pásková dále uvedla, že dosavadní Národní rada geoparků je příliš široká a tudíž málo akceschopná. Připravuje se vznik užší řídicí skupiny. Na přímý dotaz odpověděla, že tato vrcholná skupina bude obsahovat i geologa.

4. Odborná skupina školská geologie

V. Goliáš informoval o práci obnovené skupiny školské geologie, o personálním složení a jejích prvních zasedáních. Základní body činnosti vypracoval V. Ziegler a jsou přílohou tohoto zápisu.

V diskusi k tomuto bodu zazněla řada myšlenek a nápadů ke zlepšení stavu výuky geologie na školách. K jejich realizaci je však třeba najít osobnosti, které se budou prosazováním konkrétního úkolu zabývat a finanční toky ze kterých mohou být kryty. Jedním z nápadů je publikace kvalitních učebnic geologie pro základní a pro střední školy. Další myšlenky jsou: zaměřit se i na mateřské školy a 1. stupeň škol základních, oslovit a podporovat dobré

popularizátory vědy, připravit výukové programy a vzdělávací pomůcky pro učitele geologie, pořádat pro ně exkurze, kontaktovat vzdělávací TV kanály (konkrétně byla zmíněna Prima ZOOM, která již má s UK, PřF smlouvu o popularizaci) a nabídnout jim odbornou pomoc při korektuře překladů. Rezonoval i názor, že iniciativní popularizační činnosti většiny odborných pracovníků nejsou vedením jejich institucí (zaměstnavatelem) nijak pozitivně hodnoceny. Spíše jsou takoví pracovníci kritizováni, že se nevěnují tvorbě impaktovaných publikací.

Pro podporu činnosti skupiny a informace veřejnosti byla založena nová www stránka „Geologem.cz“. Veřejná diskuse může též probíhat na stánkách Zpravodaje ČGSpol.

5. Databáze členů ČGSpol a práce poboček

Databáze členů je doposud vedena ve stále se rozšiřující excelovské tabulce. Sofistikované řešení evidence členů a údajů vedených k jejich osobám bude probíráno na další schůzi v přítomnosti programátora P. Bokra.

Těžiště práce poboček v Brně, Ostravě a Příbrami spočívá především v přednáškové činnosti, ta na všech pobočkách běží.

6. Společný geologický kongres ČGSpol a SGS v roce 2019

V. Goliáš zhodnotil proběhlý geologický kongres ve Vysokých Tatrách jako velmi zdařilý s nastavenou vysokou laťkou. Další kongres bude pořádat ČGSpol a slovenští kolegové projevíli přání pořádat ho v blízkosti Prahy. V úvahu připadají města Příbram nebo Beroun, je třeba ověřit možnosti pořádání jednání pro cca 150 lidí, blízkého ubytování a možnosti pre- a postkonferenčních exkurzí.

7. Začlenění ČNGK do ČGSpol.

Rada pro zahraniční styky AV ČR nemá v současné legislativě zakotvenou možnost úhrady členských příspěvků za komitáty. A to z důvodu neexistence jejich právní subjektivity. Oslovila proto ČGSpol, jako nejbližší oborově příbuznou vědeckou organizaci, a doporučila začlenění ČNGK do její struktury. Hrazení členských příspěvků IUGS za českou stranu by pak probíhalo přes účet ČGSpol, která právní subjektivitu má. Začleněním by finanční podpora české vědecké komunity v IUGS ze strany AV ČR zůstala zachována a zároveň by byla dána do souladu s platnou legislativou.

ČNGK i ČGSpol se začleněním souhlasí a v současné době probíhá příprava smlouvy, na jejímž základě k začlenění dojde. Proces by měl být dokončen do konce roku 2017.

8. Jednání Rady vědeckých společností (RVS)

V. Goliáš informoval, že se zúčastnil výročního zasedání RVS, které se konalo 21.9.2017 v budově Akademie na Národní tř. Žádost o přijetí do RVS podalo 5 nových vědeckých společností, dvě nebyly přijaty (Česká arachnologická společnost a Klub dr. M. Horákové). Společnosti byly upozorněny na nový formulář Žádosti o dotace na projekty od r. 2018. Další výroční jednání RVS se patrně přesunou na jaro, kdy budou mít všechny společnosti již vyplněné a uzavřené zprávy o činnosti za uplynulý rok.

9. Noví členové

Výbor odsouhlasil přijetí nových členů:

- Daniela Benešová z Brandýsa nad Orlicí
- RNDr. Ivana Frolíková z Prahy
- RNDr. Jiří Hybler, Ph.D. z Prahy
- RNDr. Zora Hyblerová z Prahy
- PhDr. Tomáš Kočí, Ph.D. z Prahy

Zapsala: T. Sidorinová

Doplnil a schválil: V. Goliáš